

konkurrenceevnen i 10 lande, herunder Danmark, som Michael E. Porter fra Harvard School of Business Boston har udført og offentliggjort i bogen »The Competitive Advantages of Nations« dementerer denne påstand. Alle varer og tjenesteydelser stammer et sted fra, og det er særlige nationale eller regionale forudsætninger, der afgør, hvor de kommer fra. Da ethvert land har en vital interesse i at have en stærk konkurrenceevne på tilstrækkelig mange områder, er det vigtigt at udnytte og udvikle disse forudsætninger. Derfor øges behovet for en national industripolitik, jo mere udviklingen internationaliseres.

Det er karakteristisk, at dette hovedværk i erhvervs litteraturen i de senere år ikke har spillet nogen som helst rolle for den førte industripolitik og kun en beskedent rolle i den offentlige debat. Industriministeren er endda gået så vidt, at hun har forsøgt at lægge Industri- og Handelsstyrelsens arbejdsnotat nr. 3: »Internationalisering og erhvervsudvikling« på is. Dette notat bygger i høj grad på Porters analyse og omsætter den til konkrete forslag til en ændret industripolitik.

Med andre ord: I en situation, hvor industrien er præget af manglende dynamik (men også af en række styrkepositioner og især mange uudnyttede muligheder), og hvor nye udfordringer stiller stærkt øgede krav til industripolitikken, har Danmark valgt at likvidere sin industripolitik. Det er karakteristisk, at Danmark er det eneste land i EF, der har valgt at handle sådan.

Der er en række politikker, der er lige så centrale for erhvervsudviklingen, som de her beskrives, men som hører under andre ministerier ind Industriministeriet. Det drejer sig f.eks. om lønarbejderindflydelse i form af økonomisk demokrati og virksomhedsdemokrati, om en udbygning af uddannelserne og om udnyttelse af de erhvervspolitiske muligheder i et tættere samarbejde mellem landene omkring Østersøen. Forslagsstillerne har valgt ikke at medtage forslag på disse områder i nærværende beslutningsforslag. I stedet vil de blive fremsat som selvstændige beslutningsforslag.

Bemærkninger til forslagens enkelte punkter

Ad 1 og 2

Som det fremgår af Porters analyse, bør ethvert land først og fremmest sørge for at udnytte egne forudsætninger og ikke søge at efterligne andres succeser. Samtidig skal man så vidt muligt sørge for, at industrien hænger sammen i komplekser eller udviklingsblokke. Derved gøres industrien langt mere robust samtidig med, at det sikres, at kvalitet i et led au-

tomatisk smitter af på kvaliteten i de øvrige led i form af kvalitetsbetonede leverancer og omvendt i form af strenge kundekrav.

Samtidig er det som nævnt i de almindelige bemærkninger nødvendigt at dreje produktionen i en retning, hvor den mindsker og ikke øger de globale økologiske problemer.

Heldigvis synes de danske styrkemuligheder at være på områder, hvor det er muligt at opfylde både de økologiske og de økonomiske målsætninger. Områder som miljø, energi, sunde fødevarer, bolig og områder i tilknytning til den offentlige sektor f.eks. sundhedssektoren er oplagte kandidater. Derfor bør der gøres en målrettet indsats for at skabe nye eller videreudvikle eksisterende industrielle komplekser på disse områder ved hjælp af en række behovstyrede udviklingsprogrammer.

Det er for så vidt ikke noget nyt at opbygge industrielle komplekser omkring bestemte områder. Fra gammel tid er en stor del af den danske industri koncentreret dels omkring landbruget, dels omkring søfart og industri, ligesom dele af den offentlige sektor har fungeret som kerne for nye industrielle komplekser. Et godt eksempel er høreapparater, hvor en indsats i 30'erne for at sikre alle tunghøre mulighed for at få et godt høreapparat har gjort Danmark til en af de førende nationer på verdensmarkedet for høreapparater. Det bør også nævnes, at der i tilknytning til dele af fødevarerindustrien og medicinalindustrien er opstået en særlig dansk ekspertise vedrørende fermentering, der har vist sig at være et uvurderligt aktiv i forbindelse med bioteknologien og har sikret, at Danmark for en gangs skyld er med i front på et nyt teknologisk område.

Det nye ligger i at bruge disse iagttagelser til bevidst at opbygge nye industrikomplekser på områder, hvor der er et naturligt behov for nyudvikling. Modellen kender vi fra den indsats, der gjorde Danmark førende på verdensmarkedet for vindmøller: der blev sikret en efterspørgsel ved hjælp af tilskud til brugerne og ved hjælp af afgifter på traditionel energi. Samtidig stimuleredes produktudviklingen ved hjælp af særlige tilskud til produktudvikling af anlæg for vedvarende energi samt ved oprettelse af en prøvestation for vindmøller. Sidstnævnte er en af de billigste og mest effektive erhvervsstøtteordninger, der er oprettet.

Med andre ord består et behovstyret udviklingsprogram af to led. Det første er at skabe en efterspørgsel efter de produkter, der ønskes fremmet. Det kan som i ovennævnte eksempel ske ved en drejning af efterspørgslen ved hjælp af tilskud og afgifter. I andre tilfælde som f.eks. ved miljø- og arbejdsmiljøbe-